

ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ

Τα επίθετα σχηματίζουν τους λεγόμενους βαθμούς των επιθέτων.

Οι βαθμοί των επιθέτων είναι τρεις:

Α) **θετικός βαθμός**, κατά τον οποίο το επίθετο φανερώνει απλώς την ιδιότητα ή την ποιότητα του προσδιοριζόμενου όρου, χωρίς σύγκριση προς κάποιο άλλο, π.χ. ο δίκαιος άνήρ.

Β) **συγκριτικός βαθμός**, κατά τον οποίο το επίθετο φανερώνει ότι ο προσδιοριζόμενος όρος έχει μια ιδιότητα ή ποιότητα σε βαθμό ανώτερο συγκριτικά προς έναν άλλο όρο ή και ένα σύνολο, π.χ. οὗτός ἐστι δικαιότερος ἐκείνου - χρυσός κρείσσων πολλῶν χρημάτων.

Γ) **υπερθετικός βαθμός**, κατά τον οποίο το επίθετο φανερώνει ότι ο προσδιοριζόμενος όρος έχει μια ιδιότητα ή ποιότητα σε βαθμό ανώτερο από όλα τα άλλα και διακρίνεται σε:

α) σχετικό υπερθετικό, (ο προσδιοριζόμενος όρος έχει μια ιδιότητα ή ποιότητα στον μεγαλύτερο βαθμό συγκριτικά προς όλα τα άλλα του ίδιου είδους μαζί), π.χ. Ἀριστείδης ἦν δικαιοτάτος πάντων τῶν Ἀθηναίων.

β) απόλυτο υπερθετικό, (ο προσδιοριζόμενος όρος έχει μια ιδιότητα ή ποιότητα στον ανώτατο βαθμό, χωρίς να γίνεται σύγκριση προς άλλα), π.χ. οὗτός ἐστι δικαιοτάτος.

Ο συγκριτικός και ο υπερθετικός βαθμός ενός επιθέτου ονομάζονται παραθετικά του επιθέτου.

ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΩΝ ΕΠΙΘΕΤΩΝ

Τα παραθετικά των επιθέτων σχηματίζονται είτε μονολεκτικά, είτε περιφραστικά.

Α. ΚΑΝΟΝΙΚΟΣ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΜΟΝΟΛΕΚΤΙΚΩΝ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΩΝ

Τα μονολεκτικά παραθετικά των επιθέτων σχηματίζονται κανονικά προσθέτοντας στο θέμα του θετικού βαθμού του αρσενικού γένους τις παραθετικές καταλήξεις.

Οι πιο συνηθισμένες είναι:

για το συγκριτικό βαθμό:	-τερος, -τέρα, -τερον
για τον υπερθετικό βαθμό:	-τατος, -τάτη, -τατον

Σχηματίζουν με τις παραπάνω καταλήξεις τα παραθετικά τους τα παρακάτω επίθετα:

α) δευτερόκλιτα, τριγενή και τρικατάληκτα, π.χ. πτωχός-ή-όν, -πτωχό-τερος, πτωχο-τέρα, πτωχό-τερον- πτωχό-τατος, πτωχο-τάτη, πτωχό-τατον

β) τριτόκλιτα, τριγενή και τρικατάληκτα ή δικατάληκτα, π.χ. βαρὺς-εἶα-ύ -βαρὺ-τερος, βαρυ-τέρα, βαρύ-τερον-βαρὺ-τατος, βαρυ-τάτη, βαρύ-τατον
ἀληθής-ης-ές -ἀληθέσ-τερος, ἀληθεσ-τέρα, ἀληθέσ-τερον-ἀληθέσ-τατος, ἀληθεσ-τάτη, ἀληθέσ-τατον
μέλας-αινα-αν -μελάν-τερος, μελαν-τέρα, μελάν-τερον-μελάν-τατος, μελαν-τάτη, μελάν-τατον
χαρίεις-εσσα-εν -χαριέσ-τερος, χαριεσ-τέρα, χαριέσ-τερον-χαριέσ-τατος, χαριεσ-τάτη, χαριέσ-τατον

Παρατήρηση:

Τα δευτερόκλιτα επίθετα σχηματίζουν παραθετικά με χαρακτηρισά -ο- ή -ω- ως εξής:

ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ σε -ότερος / -ότατος	ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ σε -ώτερος / -ώτατος
1. αν προηγείται συλλαβή φύσει μακρόχρονη, δηλαδή μακρόχρονο φωνήεν ή δίφθογγος: η, ω, ου, ει, αι π.χ. ξηρός, ξηρό-τερος, ξηρό-τατος γενναίος, γενναιό-τερος, γενναιό-τατος	1. αν προηγείται συλλαβή βραχύχρονη: π.χ. νέος, νεώ-τερος, νεώ-τατος σοφός, σοφώ-τερος, σοφώ-τατος
2. αν προηγείται συλλαβή θέσει μακρόχρονη, δηλαδή βραχύχρονο φωνήεν και ακολουθούν δυο ή περισσότερα σύμφωνα ή ένα διπλό -ξ, -ψ π.χ. θερμός, θερμό-τερος, θερμό-τατος ένδοξος, ένδοξό-τερος, ένδοξό-τατος	2. όσα λήγουν σε: -ιος, -ιμος, -ικος, ινος π.χ. δόκιμος
3. όσα έχουν ως δεύτερο συνθετικό τις λέξεις: θυμός, κύρος, λύπη, νίκη, τιμή, κίνδυνος, ψυχή π.χ. ἔγκυρος	3. όσα λήγουν σε: -ακος, -αλος, -αμος, -ανος, -αρος, -ατος, <u>ΠΡΟΣΟΧΗ: εξαιρείται το άνιαρός</u>
4. τα επίθετα: άνιαρός, ισχυρός, ψιλός, πρᾶος, λιτός, φλύαρος	4. όσα λήγουν σε: -υρος, -χος, π.χ. ἤσυχος

B. ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΣ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΩΝ

Μερικά παραθετικά επιθέτων διαμορφώνονται αναλογικά προς τα παραθετικά άλλων επιθέτων και λήγουν όπως αυτά:

(έλαφρός -έλαφρότερος κατά το βαρύτερος, χοντρός -χοντρότερος κατά το παχύτερος, αντί για τα κανονικά έλαφρότερος, χοντρότερος).

Έτσι διαμορφώνονται οι ακόλουθες αναλογικές παραθετικές καταλήξεις:

α) -έστερος, -έστατος

Τα τριτόκλιτα επίθετα σε -ων, -ον (γεν. -ονος):

σώφρων, -ων, -ον	σωφρον-έσ-τερος, σωφρον-εσ-τέρα, σωφρον-έσ-τερον	σωφρον-έσ-τατος, σωφρον-εσ-τάτη, σωφρον-έσ-τατον
εὐδαιμών, -ων, -ον	εὐδαιμον-έσ-τερος, εὐδαιμον-εσ-τέρα, εὐδαιμον-έσ-τερον	εὐδαιμον-έσ-τατος, εὐδαιμον-εσ-τάτη, εὐδαιμον-έσ-τατον

καθώς και τα επίθετα ἄκρατος (= αυτός που δεν έχει ανακατευτεί με άλλον, ανόθευτος), ἄσμενος (= ευχαριστημένος), ἔρρωμένος (= δυνατός) καὶ πένης σχηματίζουν τα παραθετικά τους κατά τα παραθετικά των σιγμόληκτων επιθέτων σε -ης, -ες (ἀληθής, ἀληθέσ-τερος, ἀληθέσ-τατος)

ἄκρατος, -ος, -ον	ἄκρατ-έσ-τερος, ἄκρατ-εσ-τέρα, ἄκρατ-έσ-τερον	ἄκρατ-έσ-τατος (και ἄκρατό-τατος), ἄκρατ-εσ-τάτη (και ἄκρατο-τάτη), ἄκρατ-έσ-τατον (και ἄκρατό-τατον)
ἄσμενος, -ος, -ον	ἄσμεν-έσ-τερος (και ἄσμενώ-τερος), ἄσμεν-εσ-τέρα (και ἄσμενω-τέρα), ἄσμεν-έσ-τερον (και ἄσμενώ-τερον)	ἄσμεν-έσ-τατος (και ἄσμενώ-τατος), ἄσμεν-εσ-τάτη (και ἄσμενω-τάτη), ἄσμεν-έσ-τατον (και ἄσμενώ-τατον)
ἔρρωμένος, -η, -ον	ἔρρωμεν-έσ-τερος, ἔρρωμεν-εσ-τέρα, ἔρρωμεν-έσ-τερον	ἔρρωμεν-έσ-τατος, ἔρρωμεν-εσ-τάτη, ἔρρωμεν-έσ-τατον

πένης	πεν-έσ-τερος, πεν-εσ-τέρα, πεν-έσ-τερον	πεν-έσ-τατος, πεν-εσ-τάτη, πεν-έσ-τατον
-------	---	---

β) -ούστερος, -ούστατος

Το επίθετο άπλοϋς και τα συννηρημένα επίθετα της β' κλίσης με β' συνθετικό το όνομα νοϋς σχηματίζουν τα παραθετικά τους σε -ούστερος, -ούστατος (κατά τὰ παραθετικά σε -έστερος, -έστατος με συναίρεση):

άπλοϋς, -ῆ, -οῦν	άπλ-ούστερος, άπλ-ουστέρα, άπλ-ούστερον	άπλ-ούστατος, άπλ-ουστάτη, άπλ-ούστατον
εϋνους, -η, -ουν	εϋν-ούστερος, εϋν-ουστέρα, εϋν-ούστερον	εϋν-ούστατος, εϋν-ουστάτη, εϋν-ούστατον

γ) -ίστερος, -ίστατος

Τα μονοκατάληκτα επίθετα ἄρπαξ, βλάξ, λάλος (= φλύαρος), κλέπτης, πλεονέκτης σχηματίζουν τα παραθετικά τους σε -ίστερος, -ίστατος (κατά τὰ παραθετικά του ἄχαρις: ἄχαρίστερος, ἄχαρίστατος)

ἄρπαξ	ἄρπαγ-ίς-τερος, ἄρπαγ-ισ-τέρα, ἄρπαγ-ίς-τερον	ἄρπαγ-ίς-τατος, ἄρπαγ-ισ-τάτη, ἄρπαγ-ίς-τατον
βλάξ	βλακ-ίς-τερος, βλακ-ισ-τέρα, βλακ-ίς-τερον	βλακ-ίς-τατος, βλακ-ισ-τάτη, βλακ-ίς-τατον
λάλος	λαλ-ίς-τερος, λαλ-ισ-τέρα, λαλ-ίς-τερον	λαλ-ίς-τατος, λαλ-ισ-τάτη, λαλ-ίς-τατον
κλέπτης	κλεπτ-ίς-τερος, κλεπτ-ισ-τέρα, κλεπτ-ίς-τερον	κλεπτ-ίς-τατος, κλεπτ-ισ-τάτη, κλεπτ-ίς-τατον
πλεονέκτης	πλεονεκτ-ίς-τερος, πλεονεκτ-ισ-τέρα, πλεονεκτ-ίς-τερον	πλεονεκτ-ίς-τατος, πλεονεκτ-ισ-τάτη, πλεονεκτ-ίς-τατον

δ) -αίτερος, -αίτατος

Το επίθετο παλαιός σχηματίζει τα παραθετικά του με θέμα το επίρρημα πάλαι σε -αίτερος, -αίτατος:

παλαιός, -η, -ον	παλαί-τερος, παλαι-τέρα, παλαί-τερον	παλαί-τατος, παλαι-τάτη, παλαί-τατον
------------------	--	--

Ανάλογα προς αυτό σχηματίστηκαν τα παραθετικά:

γεραίός, -α, -ον (= γέροντας, σεβαστός)	γεραί-τερος, γεραι-τέρα, γεραί-τερον	γεραί-τατος, γεραι-τάτη, γεραί-τατον
--	--	--

σχολαῖος, ᾱ, -ον (= αργός, αργοκίνητος)	σχολαί-τερος, σχολαι-τέρα, σχολαί-τερον	σχολαί-τατος, σχολαι-τάτη, σχολαί-τατον
--	---	---

Με την κατάληξη -αίτερος, -αίτατος, σχηματίζουν τα παραθετικά τους ορισμένα επίθετα σε -ος:

Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός
ἴσος-η-ον	ἴσ-αί-τερος, -α, -ον	ἴσ-αί-τατος
ὄψιος (= ὀψιμος)-η-ον	ὄψι-αί-τερος, -α, -ον	ὄψι-αί-τατος
πλησίος-α-ον	πλησι-αί-τερος, -α, -ον	πλησι-αί-τατος, -η, -ον
πρώος (από το πρώιος = πρωινός)	πρω-αί-τερος, -α, -ον	πρω-αί-τατος, -η, -ον
εὖδιος-α-ον	εὖδι-αί-τερος, -α, -ον (και εὐδιέσ-τερος, -α, -ον)	εὖδι-αί-τατος, -η, -ον (και εὐδιέσ-τατος, -η, -ον)
ἥσυχος -η-ον	ἥσυχ-αί-τερος, -α, -ον (και ἥσυχώ-τερος, -α, -ον)	ἥσυχ-αί-τατος, -η, -ον (και ἥσυχώ-τατος, -η, -ον)
ἴδιος-α-ον	ἴδι-αί-τερος, -α, -ον (και ἰδιώ-τερος, -α, -ον)	ἴδι-αί-τατος, -η, -ον (και ἰδιώ-τατος, -η, -ον)
φίλος -η-ον	φιλ-αί-τερος, -α, -ον ἢ φιλ-τερος, -α, -ον (και φιλ-ίων, -ίων, -ιον)	φιλ-αί-τατος, -η, -ον φίλ-τατος, -η, -ον

ΑΝΩΜΑΛΑ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ

Τα παραθετικά ορισμένων ορισμένων επιθέτων σχηματίζονται πολλές φορές με διάφορες φθογγικές παθήσεις ή και με θέμα διαφορετικό από το θέμα του θετικού, γι' αυτό λέγονται **ανώμαλα παραθετικά**. Τα επίθετα αυτά είναι:

Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός
αἰσχροός, -α, -ον	ὀ,ή αἰσχίων, τὸ αἰσχιον	αἰσχιστος, -η, -ον
ἐχθροός, -α, -ον	ὀ,ή ἐχθίων, τὸ ἐχθιον (και ὀμαλά: ἐχθρότερος, -α, -ον)	ἐχθιστος, -η, -ον (και ὀμαλά: ἐχθρό-τατος, -η, -ον)
ἡδύς, -εῖα, -ὺ	ὀ, ή ἡδίων, τὸ ἡδιον	ἡδιστος, -η, -ον
καλός, -η, -ον	ὀ, ή καλλίων, τὸ κάλλιον	κάλλιστος, -η, -ον
μέγας - μεγάλη - μέγαν	ὀ, ή μείζων, τὸ μείζον	μέγιστος, -η, -ον
ῥάδιος, -α, -ον	ὀ, ή ῥάων, τὸ ῥᾶον	ῥᾶστος, -η, -ον
ταχύς, -εῖα, -ὺ	ὀ, ή θάττων, τὸ θάττον	τάχιστος, -η, -ον
ἀγαθός, -η, -ον	ὀ, ή ἀμείνων, τὸ ἄμεινον ὀ, ή βελτίων, τὸ βέλτιον ὀ, ή κρείττων, τὸ κρείττον ὀ, ή λῶων, τὸ λῶον	ἄριστος, -η, -ον βέλτιστος, -η, -ον κράτιστος, -η, -ον λῶστος, -η, -ον
κακός, -η, -ον	ὀ, ή κακίων, τὸ κάκιον ὀ, ή χείρων, τὸ χείρον	κάκιστος, -η, -ον χείριστος, -η, -ον

μακρός, -α, -ον	μακρότερος, -α, -ον	μακρότατος, -η, -ον μήκιστος, -η, -ον
μικρός, -α, -ον	μικρότερος, -α, -ον ό, ή ελάττων, τὸ ἐλαττον ό, ή ήττων, τὸ ήττον	μικρότατος, -η, -ον ἐλάχιστος, -η, -ον ἐπιρρ. ήκιστα
ὀλίγος, -η, -ον	ὀ, ή μείων, τὸ μείον	ὀλίγιστος, -η, -ον
πολύς - πολλή - πολύ	ὀ, ή πλείων, τὸ πλέον	πλείιστος, -η, -ον

ΚΛΙΣΗ ΤΟΥ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΥ ΒΑΘΜΟΥ ΤΩΝ ΑΝΩΜΑΛΩΝ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΩΝ

Ο συγκριτικός βαθμός των ανωμάτων παραθετικών κλίνεται κατά τα δικατάληκτα επίθετα της γ' κλίσης με τρία γένη και κλίνονται κατά το ακόλουθο παράδειγμα:

π.χ. ὀ,ή βελτίων, τὸ βέλτιον

	Ενικός αριθμός		Πληθυντικός αριθμός	
Ον.	ὀ, ή βελτίων	τὸ βέλτιον	οί, αί βελτίον-ες ή βελτίους	τὰ βελτίον-α ή βελτίω
Γεν.	τοῦ,τῆς βελτίον-ος	τοῦ βελτίον-ος	τῶν βελτίον-ων	τῶν βελτίον-ων
Δοτ.	τῷ, τῇ βελτίον-ι	τῷ βελτίον-ι	τοῖς, ταῖς βελτίοσι(ν)	τοῖς βελτίοσι(ν)
Αιτ.	τόν, τὴν βελτίον-α ή βελτίω	τὸ βέλτιον	τούς, τὰς βελτίον-ας ή βελτίους	τὰ βελτίον-α ή βελτίω
Κλητ.	ὦ βέλτιον	ὦ βέλτιον	(ὦ) βελτίον-ες ή βελτίους	(ὦ) βελτίον-α ή βελτίω

ΠΕΡΙΦΡΑΣΤΙΚΑ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ

Τα περιφραστικά παραθετικά σχηματίζονται στην αρχαία ελληνική, στο συγκριτικό βαθμό με το επίρρημα **μᾶλλον** και στον υπερθετικό βαθμό με το επίρρημα **μάλιστα** εμπρός από το θετικό:

π.χ. ἐπιμελής, μᾶλλον ἐπιμελής, μάλιστα ἐπιμελής.

Όλα τα επίθετα που σχηματίζουν μονολεκτικά παραθετικά μπορούν να σχηματίσουν παράλληλα και περιφραστικά παραθετικά.

Παρατηρήσεις στα περιφραστικά παραθετικά:

Σχηματίζουν τα παραθετικά τους μόνο περιφραστικά οι μετοχές και μερικά μονοκατάληκτα επίθετα που χρησιμοποιούνται και ως ουσιαστικά.

- μετοχές:

δυνάμενος – μᾶλλον δυνάμενος – μάλιστα δυνάμενος
 συμφέρων – μᾶλλον συμφέρων – μάλιστα συμφέρων
 ὠφελῶν – μᾶλλον ὠφελῶν – μάλιστα ὠφελῶν.

- μονοκατάληκτα επίθετα:

εἴρων – μᾶλλον εἴρων – μάλιστα εἴρων' ἔνδακρυς – μᾶλλον ἔνδακρυς – μάλιστα ἔνδακρυς.
 Ἔτσι και τα εὐελπὺς, κόλαξ, ὑβριστής, φιλόγελως κ.ά.

ΕΛΛΕΙΠΤΙΚΑ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ

Μερικά επίθετα δεν έχουν θετικό βαθμό ή και έναν από τους δύο άλλους βαθμούς. Τα παραθετικά των επιθέτων αυτών λέγονται **ελλειπτικά παραθετικά**.

Τα περισσότερα ελλειπτικά παραθετικά παράγονται από επιρρήματα, προθέσεις ή μετοχές:

Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός
(άνω)	άνω-τερος	άνω-τατος
(κάτω)	κάτω-τερος	κάτω-τατος
(πρό)	πρό-τερος	πρώτος (πρό-ατος)
(υπέρ)	υπέρ-τερος	υπέρ-τατος
ἐπικρατών	ἐπικρατ-έστερος	-
προτιμώμενος	προτιμό-τερος	-

Παρατήρηση στα παραθετικά των επιθέτων:

Μερικά επίθετα δεν σχηματίζουν παραθετικά, γιατί φανερώνουν ιδιότητα, ποιότητα ή κατάσταση που δεν παρουσιάζει βαθμούς. Τέτοια επίθετα είναι όσα φανερώνουν:

α) ύλη: π.χ. λίθινος, αργυρούς, γήινος

β) τοπική ή χρονική σχέση: π.χ. χερσαίος, θαλάσσιος, θερινός, ήμερήσιος

γ) μέτρο: π.χ. σταδιαίος, πηχυαίος

δ) καταγωγή ή συγγένεια: π.χ. πατρῶς, μητρικός

ε) μόνιμη κατάσταση: π.χ. θνητός, νεκρός

στ) μερικά σύνθετα με α' συνθετικό το στερητικό ἄ-: π.χ. ἀθάνατος, ἄυλος, ἄπνους, ἄψυχος κ.ά.

ζ) μερικά συνθετικά με α' συνθετικό το επίθετο πᾶς ή την πρόθεση ὑπέρ:

π.χ. πάνσοφος, πάντιμος, πάγκαλος, ὑπερμεγέθης, ὑπέρλαμπρος

ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΩΝ

Πολλά επιρρήματα της αρχαίας επιδέχονται σύγκριση και γι' αυτό σχηματίζουν παραθετικά.

Σχηματίζουν έτσι παραθετικά στην αρχαία ελληνική:

α) επιρρήματα σε -ως που παράγονται από επίθετα.

Τα επιρρήματα αυτά στον συγκριτικό έχουν τύπο όμοιο με την ενική αιτιατική του ουδετέρου του συγκριτικού επιθέτου και στον υπερθετικό έχουν τύπο όμοιο με την πληθυντική αιτιατική του ουδετέρου του υπερθετικού επιθέτου:

(δίκαιος), δικαίως, δικαιότερον, δικαιότατα

(σοφός), σοφῶς, σοφώτερον, σοφώτατα

(ἀληθής), ἀληθῶς, ἀληθέστερον, ἀληθέστατα

(σώφρων), σωφρόνως, σωφρονέστερον, σωφρονέστατα

(ἡδύς), ἡδέως, ἡδιον, ἡδιστα

(καλός), καλῶς, κάλλιον, κάλλιστα κ.ά.

β) Τα επιρρήματα εὖ (ἀντίστοιχο τοῦ ἐπιθέτου ἀγαθός), ὀλίγον και πολύ:

Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός
---------	-------------	-------------

εὖ	ἄμεινον βέλτιον κρεῖττον	ἄριστα βέλτιστα κράτιστα
ὀλίγον	μείον ἐλαττον ἥττον	ὀλίγιστα ἐλάχιστα ἥκιστα
πολὺ	πλέον	πλείστα ἢ πλείστον

γ) Το επίρρημα μάλα (= πολύ), πού οἱ τρεῖς βαθμοὶ του εἶναι:

θετ. μάλα, συγκρ. μᾶλλον, ὑπερθ. μάλιστα

δ) Μερικὰ τοπικά επιρρήματα που παίρνουν παραθετικές καταλήξεις
-τέρω, -τάτω:

Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός
ἄνω	ἀνωτέρω	ἀνωτάτω
ἄπωθεν (= μακριά)	ἀπωτέρω	ἀπωτάτω
ἐγγύς (= κοντά)	ἐγγυτέρω ἐγγύτερον ἐγγιον	ἐγγυτάτω ἐγγύτατα ἐγγιστα
ἔξω	ἐξωτέρω	ἐξωτάτω
ἔσω (καὶ εἴσω)	ἐσωτέρω	ἐσωτάτω
κάτω	κατωτέρω	κατωτάτω
πόρρω	πορρωτέρω	πορρωτάτω
πέρα	περαιτέρω	-

ε) Μερικὰ χρονικά επιρρήματα με παραθετικές καταλήξεις
-(αί)τερον, -(αί)τατα:

Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός
πάλαι	παλαιότερον	παλαιάτατα
πρωί	πρωιαίτερον πρωαίτερον	πρωιαίτατα πρωαίτατα
ὀψέ (= ἄργα)	ὀψιαίτερον	ὀψιαίτατα

Παρατήρηση στα παραθετικά των επιρρημάτων:

Και τα παραθετικά των επιρρημάτων, ὅπως και των επιθέτων, εκφέρονται κάποτε περιφραστικά με ταμᾶλλον, μάλιστα και το θετικό.